

Pædagogisk læreplan for Anna Wulffs børnehus 2020

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Om skabelonen

Denne skabelon henvender sig til jer, som er ledere og pædagogisk personale i dagtilbud. Formålet med skabelonen er at inspirere og understøtte udarbejdelsen af jeres lokale pædagogiske læreplan.

Den grundlæggende ramme for udarbejdelsen af den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven med tilhørende bekendtgørelse, der er omsat i Børne- og Socialministeriets publikation [*Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold*](#), 2018. Det er hensigten, at I skal bruge publikationen, når I arbejder med skabelonen.

Skabelonen indeholder alle de lovmæssige krav til at udarbejde den pædagogiske læreplan. Samtidig understøtter skabelonen jeres overvejelser vedrørende den løbende dokumentation og evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan.

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for det pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse, hvor legen er grundlæggende, og børneperspektivet er tydeligt. Jeres konkrete læreplan giver jer en ramme til at arbejde systematisk med at planlægge, følge op på og videreudvikle kvaliteten i det pædagogiske læringsmiljø i jeres dagtilbud i forhold til jeres børnegruppe.

Inden for de krav, der følger af dagtilbudsloven, er det op til jer at beslutte, hvordan I konkret vil arbejde med den pædagogiske læreplan. Jeres læreplan skal være et dynamisk og meningsfuldt dokument, som peger fremad, og som I kan bruge aktivt i den løbende udvikling af den pædagogiske kvalitet og jeres pædagogiske praksis.

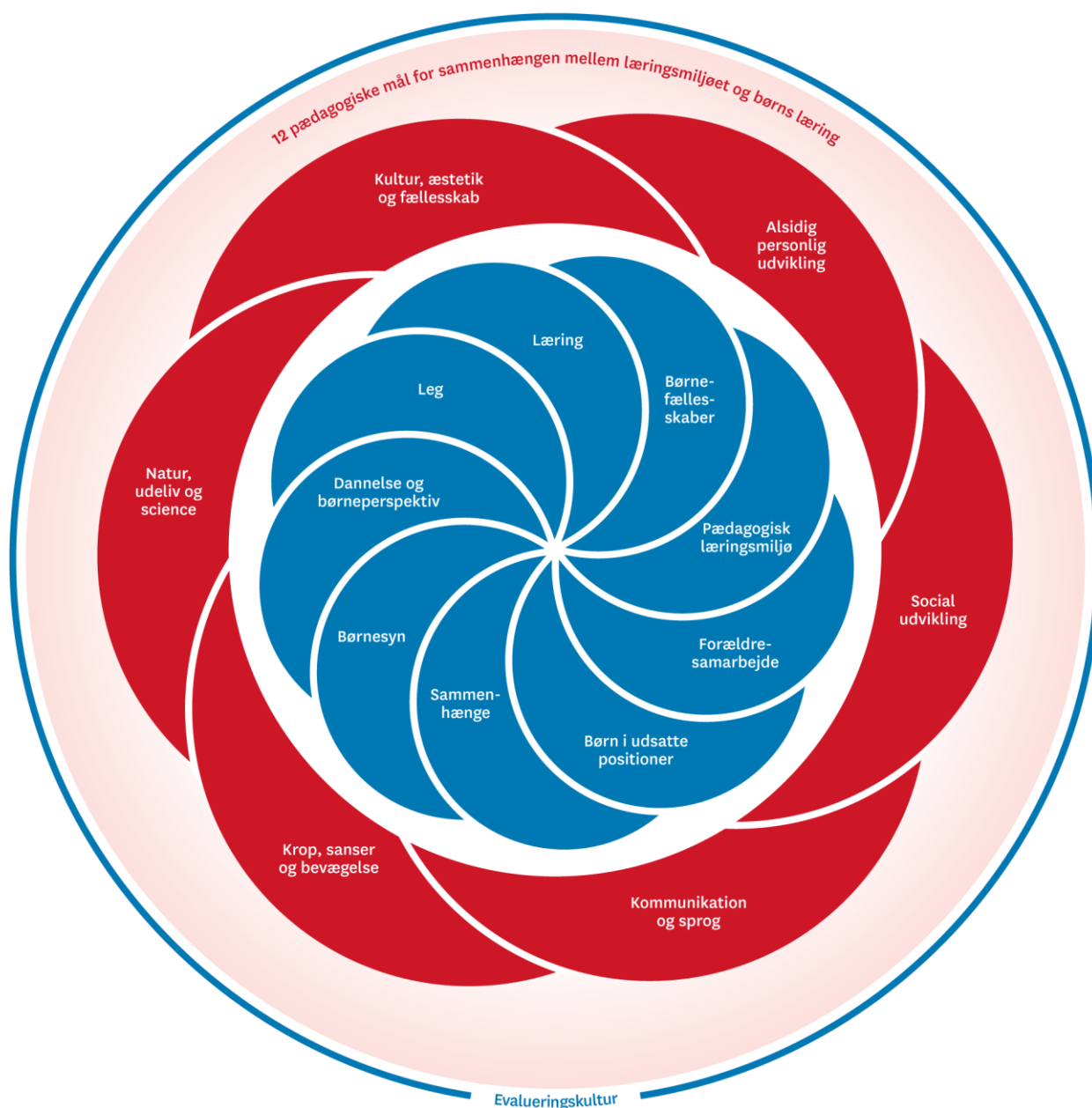
[*Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold*](#)

Brug af skabelonen

Når I udfylder skabelonen, skal I klikke på *skrivefeltet*. I kan fremhæve tekster og indsætte billeder.

I kan slette denne side ved at markere teksten og billedet og trykke *slette*. I kan også slette den sidste side, hvis I ønsker det.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i

publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan. Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Anna Wulffs børnehus, beliggende Christianshavns voldgade 63, er en 104 år gammel institution, som startede som en af de første folkebørnehaver på Christianshavn. Vi har været en integreret institution siden 2011.

Vi er normeret til 86 børn, tre stuer vuggestuer og to børnehavestuer.

Vi er beliggende i et naturskønt område, tæt på de grønne volde og uden biltrafik. Vi har to store legepladser, en til hver afdeling.

Vi udfører vores pædagogiske arbejde imellem tradition og nytænkning, hvor et blandet personale/ ny som gamle/ mandlige og kvindelige ansatte/ erfarne som nyuddannede, med et stort fagligt drive.

Vi er en del af et netværk, Christianshavn- Bryggen og er en selvejende institution.

Pædagogisk grundlag

"Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag."

"Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark."

"De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv."

"Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud."

"Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig.

De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Børnesyn.

Vi arbejder med Nygrens omsorgsbegreb og den anerkendende tilgang i vores møde med børnene.

”Børn er født sociale og vil således altid samarbejde med sine omsorgspersoner. Så fremt barnet ikke formår at samarbejde, så er det fordi barnet, med sin adfærd, viser at de har brug for at blive mødt på det aktuelle omsorgsbehov. Vi justerer vores parathed udefra det barnet kalder på.”

Dannelse.

Vi arbejder med rutinesituationer, for herigennem at skabe gode rammer for selvhjulpenhed hos barnet. Vi understøtter barnets udvikling til et menneske med mod på livet, ved at vi guider og lader barnet selv prøve sig frem. Dette kan ske f.eks. både i at turde røre ved insekter eller mudder udenfor, eller at smage på mad ved spisesituationerne. Vi guider børnene til at turde tro på sig selv, og samtidig tage hensyn til andre.

Hensyntagen kan vi øve ved f.eks. lege initieret af voksne eller ved at vi er behjælpelige ved børnenes evt. konflikter med kammerater.

Leg.

Den uforstyrrede leg er en unik mulighed for udvikling og læring for børnene. Derfor skaber vi rig mulighed, både indenfor og udendørs, at børnene kan fordybe sig i forskellige lege. Både alene og sammen med andre.

Vi har skabt forskellige legezoner inde på stuerne, hvor noget skaber en rød tråd igennem afdelingen og noget er særligt for den enkelte stue. Legezonerne bliver kontinuerligt evalueret og underholdt, så de fremstår tilgængelige, brugbare og meningsfulde.

Børnenes leg understøttes ved at vi har tydeliggjort vores legezoner og pædagogernes forskellige roller i

den forbindelse. Vi er konstant opmærksom på hvordan vi fordeler os som voksne, så at vi opleves som tilgængelige og nærværende af børnene.

Pædagogen kan gå foran i legen og skabe et fantasifuldt fundament, som børnene bygger videre på, andre gange får børnene mulighed for at fordybe sig en leg, som vi sørger for ikke bliver forstyrret.

Vi arbejder i små grupper, nogen dage opdeler de voksne børnene, andre gange får børnene mulighed for at vælge frit selv og så rykker vi voksne efter børnene.

Læring.

Vi er opmærksomme på at børnene skal have mulighed for leg og læring hele dagen. Her har vi en opmærksomhed på at også legepladsen og vores eftermiddage skal fyldes med mulighed for at gå på opdagelse i flere forskellige lege og udfordringer. Legepladsen skal derfor byde på flere forskellige slags lege, hvor man kan klatre "højt" op eller gå balance, løbe, grave eller gå i haven og plukke blomster.

Børnene har rig mulighed for selv at prøve sig frem og de voksne guider og støtter ved behov.

Formiddagen, hvor børnene tit er mest oplagte, bruges oftest til voksen initierede lege, hvor børnene er inddelt i mindre grupper. Her tænkes ikke kun den aktuelle alder men også det aktuelle behov eller støtte børnene kalder på.

Børnefællesskaber.

Børnene er som udgangspunkt sociale væsener, som vil hinanden og søger relationer med de andre børn. I relation med andre udvikles vi som mennesker, derfor er en af vores pædagogiske kerneydelser at understøtte børnenes legerelationer og "høren til" i verden.

Vi arbejder i mindre grupper med børnene, så vi skaber de bedste rammer for at se børnenes kompetencer og evt. muligheder for voksenstøtte.

Pædagogisk læringsmiljø

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Vi arbejder systematisk med vores planlægning i forhold til vores årshjul, bl.a. ved at bruge smtte model. Børnenes perspektiv, ved deres umiddelbare og iagttagede respons danner afsæt for vore evaluering og tilpasning i forhold til de forskellige pædagogiske greb vi kan tage afsæt i, så det pædagogiske læringsmiljø gavner bedst.

Vi observerer hvad der optager børnene, hvad de begejstres af og bruger det børnene er optaget af som afsæt for lege og aktiviteter. I legen søger vi at inkorporere læring. F.eks. viden om dyr eller natur. Vi arbejder også til stadighed med børnenes forskellige roller i leg og er observante på at alle børn får mulighed for at blive inkluderet i leg.

Ved at opdele børnene i mindre grupper, søger vi at gøre plads til alles perspektiv og vi sammensætter børnene i grupper, så at det f.eks. også er plads til de mere stille børn, således at betingelserne for deres perspektiv også kommer i spil.

Vi bruger børnenes sproglige udtryk i form af samtaler mere end feedback fra børnene i form af f.eks. tegninger eller billeder.

Vuggestuen har f.eks. en opmærksomhed i at nogen gange bede børnene vise, hvad de kan lide/ har lyst til.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Vi arbejder med fælles ”skabeloner” ved forskellige samtaler med forældrene. Mht børnenes generelle trivsel, arbejder vi med Topi redskabet og kan videre herfra bruge standarder til forberedelse af samtaler.

Vi har ydermere observationspunkter, alle skal have forberedt sig på, mht overgangssamtaler, vi har 5 års staturs, 3 mdr samtaler, og forældresamtaler med mellemgruppen og giver selvfølgelig også plads til de behov forældre kan have for planlagte dialoger med os.

I dagligdagen er vores planlægning synlig, dokumentationen ligger for alle på den digitale platform vi bruger og vi står til rådighed for almen info, udefra de ressourcer vi har.

Vi søger altid forældrenes perspektiv og holder os på vores bane. Vores oplevelse af barnet er kun en vinkel, for at blive klogere skal vi inddrage forældrene.

Vi bruger nyhedsbrevet og bestyrelsen aktivt, både hvad angår gennemsigthed mht tilsynsrapporter og oplysning om den styrkede læreplan.

Børn i udsatte positioner

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Vi har dagligt fokus på børnenes relationer med hinanden og danner små grupper ud fra hvad der gavner børnene bedst. Her har vi øje for, at børn som af én eller anden anledning har brug for ekstra opmærksomhed får mulighed for det.

Vi arbejder bevidst med, at gøre alle børn attraktive for fællesskabet. Vi arbejder med at alle børn skal være klar over egen betydning for fællesskabet. At alle gør en forskel og er vigtige.

De større børn i børnehaven, får større råderum for at prøve at løse deres mindre konflikter og har her fokus på at give dem sproglige redskaber til dette.

Vi sparrer med hinanden ved stuemøder, afdelingsmøder og daglig feedback og dialog kolleger imellem, for at have bedst mulighed for at have øje for børnene og deres aktuelle behov.

Ved usikkerhed omkring en evt. bekymring og dens baggrund inddrages forældrene, med deres perspektiv, så vi kan handle meningsfyldt i støtten til barnet.

Vi holder hinanden op på, ikke at sætte "mærkater" på børnene, som f.eks. de vilde drenge eller lignende, da dette kan blive en del af en selvfortælling for barnet.

Vi lykkes bedst, når vi er skarpe på vores roller igennem dagen og børnene bliver mødt i de som optager dem.

Sammenhæng til børnehaveklassen

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

Vi er en del af "stærkt samarbejde" omkring den lokale skole. Vi har været skarpe på at til stadighed udvikle redskaber, som gavner børnenes overgang til skolelivet.

De ældste børn i børnehaven er i "storegruppen", hvor vi har øje på, at øve færdigheder som f.eks. vente på tur, være selvhjulpen, være en god kammerat eller mere praktiske tiltag som at øve at klippe med saks eller holde på en blyant.

I stærkt samarbejde afholder vi forskellige aktiviteter for at gøre overgangen nemmere, ved fælles tiltag med skolen og fritidshjemmet. F.eks. fælles sangaktivitet, hvor alle børn har indøvet den samme sang, eller invitation fra fritidshjemmet/ skole om at besøge deres lokaler og lade børnene møde nogle af de voksne som bliver en del af deres kommende skoleliv.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Vores beliggenhed gør det nemt for os, at inddrage lokalsamfundet, idet vi har nærhed til det meste.

Vi har vogne til de små, Christianiacykler og rejsekort til det meste og personalet har en stor lyst til at gå på små eller større ture med børnene.

Vi bruger byens tilbud, biblioteket i forbindelse med f.eks. temaer, museer eller de forskellige legepladser vi har i nærmiljøet.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

"Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Vi arbejder systematisk med rum og indretning. De voksne er hver især ansvarlig for en legezone, så den fremstår tiltalende, materialerne er i orden og vi bruger tid til at få ryddet op, anskaffe legematerieler eller

lave om på legezoner, hvis børnegruppens sammensætning ændrer sig.

Vi observerer at børnene er i flow, lægger mærke til om stuen indbyder til fordybende leg og observerer hvad børnene er optaget af.

Rummet skal indbyde til overskuelighed og et lavt støjniveau.

Det har vi lykkedes med, idet vi har så stor opmærksomhed på det. Til at starte med havde vi hjælp fra konsulent på vores rumsindretning og det var til stor gavn. Det har bl.a. givet os en nemmere tilgang til at det fortsat fungerer.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Et højkvalitativt læringsmiljø med den gennemtænkte og hensigtsmæssige indretning, er med til at skabe større chancelighed for børn i vores samfund. Især børn i udsatte positioner, har gavn af, at rum og indretning sammen med de voksnes engagement, er af høj kvalitet.

Vi har og er til stadighed optaget af at opkvalificere vores rumsindretning og dens læringsmiljø, og det legemateriale vi har til rådighed, for på bedste vis, at stimulere til rummelighed og tryghed, såvel som nysgerrighed og gå-på-mod.

Børnene får mulighed for at udvikle deres personlighed i trygge rammer med voksne som er til rådighed.

Vi har f.eks. dukker af flere nationaliteter, billeder af børn med forskellige udtryk, vi tænker indretning i flere dimensioner og er kreative mht at finde de bedste læringszoner.

Deres forskellige nysgerrighed og interesse, skal have mulighed for at komme til udtryk ved at der er en mangfoldighed af lege og læringszoner.

Vi har både de stille kreative zoner på stuerne, såvel som der er mulighed for at danse og hoppe, læsehjørner og konstruktionslege.

Natur og science er et udviklingsemne, hvor vi er på god vej. Vi tænker tal og de matematiske emner ind, indretter små naturhjørner, passer på planter og har ydermere afprøvet at så kartofler indenfor.

Udenfor har vi vores naturhave og vi har også haft høns. Begge legepladser er tænkt ind med mulighed for alle slags udfoldelser.

Ved at alle børn kan få mulighed for at både finde trygheden i det de kan lide at lave, samtidig som man kan blive skubbet lidt til et nyt interesseområde, skaber vi større mulighed for at de både dannes egen identitet og rummer andres.

Vores pædagogiske læringsmiljø, med vægt på mulighed for fordybende leg i små grupper, i gennemtænkte legezoner, understøtter at alle børn får mulighed for at erfare sig selv og hinanden i et trygt miljø.

Vores læringsmiljø er alsidigt, bliver evalueret og understøttet af det pædagogiske personale og giver derfor mulighed for udvikling hos de børn vi har i vores varetægt.

Vores pædagogiske arbejde tager udgangspunkt i at møde det enkeltes barns behov og udfolde det i gruppefællesskabet, hvor vi sammensætter grupperne efter hvad børnene kalder på hos os voksne af parathed og årvågenhed.

Vi arbejder på at det enkelte barn bliver set som værdifuld og uden prædikater.

Vores pædagogiske læringsmiljø giver plads til at børnene selv kan vælge til og fra i leg og aktivitet. Børnene kan lege selv eller sammen med andre.

Vi møder børnene anerkendende og hjælper dem med at sætte ord på deres følelser og udtryk. Vi mægler i konflikter og hjælper med sproglige redskaber ved evt. konflikter.

Som voksne går vi foran ved at vise vores tillidsfulde samarbejde os imellem, hvor mobbing eller udelukkelse er ikke-eksisterende. Vi er rollemodeller i alle sammenhæng.

Social udvikling

"Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I vores hus trives alsidigheden, både blandt personalet, børnene og forældrene.

Alle familier uanset social eller kulturel baggrund er velkomne hos os og bliver mødt med respekt og omsorg.

Børnene får mulighed for at øve sig i deres relationer, med den tålmodighed, vente på tur, lytte, sige til og fra, som det kræver for at skabe meningsfulde og holdbare fællesskaber.

Vi holder f.eks. korte samlinger, hvor alle børn har mulighed for at blive set og se hinanden. De kan fortælle om ting de er optaget af, og de andre kan øve sig i at lytte til hinanden.

På legepladsen øves forskellige færdigheder, hvor den enkelte kan få chance for at vise noget de har lært, der bliver øvet at håndtere uoverensstemmelser eller børnene oplever glæden ved en sjov leg sammen med andre.

Vores pædagogiske læringsmiljø giver mulighed for både at fordybe sig alene og sammen med andre, idet at legezonerne er gennemtænkte og de voksne er bevidste om sine roller.

Se i øvrigt afsnit om personlig udvikling.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vores pædagogiske læring er indrettet så det stimulerer til dialoger, børn og børn- børn og voksen imellem.

Bøger, billeder, legemateriale skal både tale til fantasien, såvel som faktuel viden.

Børnene skal have tilgang til legemateriale i børnehøjde, bøger skal være tilgængelige og legezoner skal imødekomme rollelege.

Vi arbejder på at udvide det sproglige miljø ved at få sat flere ord/skilte op ved de forskellige billeder og legezoner.

Vi er også opmærksomme på, at der er forskellige slags materialer og oplevelser i rummet.

Det pædagogiske personale er opmærksomme på, at skabe plads til at alle børn kan komme til orde. Vi øver os i at skabe længerevarende samtaler, med tilstrækkelige turskift.

Vi er rollemodeller og går foran ved ikke at give børnene prædikater og vi guider børnene til at indgå i relationer med både hensyn og gå-på-mod.

Vi har et godt arbejdsmiljø i Anna W, hvor fagligheden er i fokus og hvor vi samtidig giver plads til den enkelte, er medskaber til at vise børnene, de rummelige og holdbare relationer.

Alle pædagoger har i 2019, været en del af et sprogforløb, på tværs af netværket. Forløbet har givet skær-

pet opmærksomhed på hvordan vi kan optimere vores indretning ikke mindst i sprogligt henseende.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi har indrettet vores pædagogiske praksis, så børnene får mulighed for alle slags lege, både indenfor og udenfor.

Dagens aktiviteter giver plads og mulighed for både de stille lege, såvel som de mere udfarende.

Børnenes kropslige udfoldelser, skal have plads og den plads har vi heldigvis på vores matrikel.

Vi kan give plads til dans, teater og hoppelege på madrasser i vuggestuen og børnehavebørnene har dramaturgi og storsal til at boltre sig i.

Legepladsen er indrettet til alle slags lege og udfoldelser og vi bruger gerne vores lokalmiljø for yderligere muligheder.

Hvert år har vi et tema med krop og bevægelse, hvor de voksne går foran med aktiviteter, som stimulerer børnenes lyst og mod på at prøve sig selv af.

Vi taler om kroppen og hvad man føler og oplever i et trygt miljø. Børnene kan også finde bøger om kroppen og dens funktioner.

Maden og spisesituationerne er også en god mulighed for at mærke sig selv og sin krop. Hvad får vi serveret? Hvordan smager det? Kan vi lide det?

De voksne går foran som rolle modeller også her.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I børnehaven har vi haft et skraldeprojekt, hvor børnene fik fokus på skrald, genbrug og naturen.

I dagligdagen har begge afdelinger mulighed for at opleve naturen og de voksne er engageret i deres forskellige plante projekter.

Børnene er med og planter kartofler, krydderier og lignende, som så høstes og bruges i maden.

Da vi havde høns, blev æggene brugt til omelet/ pandekage, som blev tilberedt udendørs og spist med velbehag af børnene.

Indenfor har vi science hjørner, hvor især den ene børnehavestue har skabt et tiltalende sted, hvor børnene flokkes omkring sten, forstørrelsesglas, planter, bøger, jord og skeletter, pels og lign.

Det er et udviklingsområde for os, og vi er opmærksomme på at skabe større tilgang til især matematiske oplevelser og læringsmuligheder for børnene, på stuen.

Vi har synlige tal og forskellige legemateriale, som regnes som science, men vi skal optimere dette.

Kultur, æstetik og fællesskab

"Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de

Vores pædagogiske leg og læringszoner bliver jævnligt ryddet op og fremstår dermed indbydende til leg og udfoldelse.

Det æstetiske bliver bl.a. tilgodeset ved at vi lægger vægt på at indkøbe ordentlige og lækre materialer, som indbyder til fantasi og lyst til aktivitet.

Rummene bliver udsmykket med kunst børnene selv har fremstillet, så vi kan tale om tidligere projekter og frembringelser.

Når økonomien har været til det, har vi hyret en kunstner til at lave et projekt med børnene i børnehaven.

Der fik børnene lejlighed til at afprøve forskellige slags materialer, såsom bladguld. Fremstillingen bød også på en bundethed, som stimulerede fantasien hos børnene på en ny måde og det udmundede i en fernisering med "champagne" og pop-corn.

Vi bruger også gerne byens tilbud når lejlighed gives, for at skabe en bredere erfaring med kulturelle udtryk. Vi har også indrettet stuerne med musikhjørner af forskellig slags, alle stuer giver tilgang til tegne/ male/ klippe/klistre udfoldelser.

Evalueringskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Her kan I kort beskrive jeres arbejde med at etablere en evalueringskultur som en del af det daglige pædagogiske arbejde. I kan fx beskrive, hvordan I arbejder systematisk med evaluering, om I arbejder med særlige metoder, om I arbejder eksperimenterende eller undersøgende med et særligt fokus, samt hvordan, hvor ofte og i hvilke fora I drøfter og reflekterer over jeres pædagogiske praksis mv.

Vi planlægger og evaluerer vores pædagogiske praksis ved personalemøder, stuemøder og afdelingsmøder.

Den daglige evaluering sker også imens vi går vejen, dvs. pædagogerne har et ansvar for at være kritisk til egen praksis, turde dele erfaringer og tanker med hinanden eller bruge ledelsen som sparring.

Ved stuemøder har vi drøftet organisering af roller og hvordan vi i dagligdagen kan give hinanden respons,

så vi både husker at give de positive tilbagemeldinger, såvel som forslag til ændringer.

Nye ansatte bliver guidet i vores arbejdsmetoder og her har pædagogerne, med lederen i ryggen, en opgave i at vi får klædt ny kolleger på mht daglig praksis.

Vi dokumenterer, journalfører, skriver handleplaner, bruger eksterne værktøjer, bruger smtte, alt på Kbh barn.

Tiden til at evaluere er altid under pres, men da en væsentlig del af vores praksis er lagt i nogle faste procedurer giver det evaluering bedre vilkår. F.eks overgange og samtaler.

Vi skal til stadighed øve os i, at være parate til at handle på det børnene kalder på, sådan så vi kan tilrette vores praksis efter børnenes behov og ikke lade aktiviteten gå foran, så processen bliver glemt.

Vi opdeler personalet ved behov, så det uddannede personale får mulighed for at planlægge og evaluere ved spontane eller planlagte møder.

Topi systematiserer blikket for det enkelte barns trivsel og de nødvendige tiltag, som det kalder på.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Her kan I fx kort beskrive, hvordan evaluering af læreplanen kan ses i forhold til jeres evalueringskultur i hverdagen.

>Skriv her.<

Her kan I finde yderligere inspiration til arbejdet med den pædagogiske læreplan

Til at understøtte og inspirere jeres videre arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan er der udviklet en række øvrige materialer. Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – kan findes på www.emu.dk/omraade/dagtilbud

Redskab til selvevaluering er en ramme til systematisk at analysere jeres praksis inden for centrale områder i den styrkede pædagogiske læreplan.

Redskab til forankringsproces indeholder fem tilgange til, hvordan I kan arbejde med forandring og forankring af et stærkt pædagogisk læringsmiljø.

Film introducerer indholdet i og illustrerer hovedpointer fra publikationen *Den styrkede pædagogiske læreplan*.

Forskellige tematiske materialer dykker ned i viden om et tema og giver inspiration til dialog og handling. Her er bl.a. materialer om evaluerende pædagogisk praksis, som understøtter en systematisk tilgang til det at evaluere.

Der offentliggøres løbende nye temaer.

Alle materialer kan findes på www.emu.dk/omraade/dagtilbud

Pædagogisk læreplan

© 2019
Danmarks Evalueringsinstitut og
Børne- og Socialministeriet

Citat med kildeangivelse er tilladt

Design: BGRAPHIC